

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
อักษรย่อที่ใช้	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2. ที่มาของอักษรธรรมล้านนา	8
ด้านศิลปจารึก	10
ด้านลักษณะตัวอักษร	12
การแผ่ขยายของอักษรธรรมล้านนา	22
3. รูปร่างอักษรธรรมล้านนา	26
รูปพยัญชนะ	26
รูปสระ	69
รูปสระเดี่ยว	70
รูปสระรูปประสม	83
รูปสระลอย	92
รูปนิคหิต	99
รูปนิคหิตประสมกับรูปสระ อี และ อุ	100
รูปวรรณยุกต์และเครื่องหมายต่าง ๆ	101
ตัวเลข	107
4. อักษรวิธีอักษรธรรมล้านนา	112
รูปพยัญชนะและการใช้รูปพยัญชนะ	112
รูปพยัญชนะต้นเดี่ยว	114
รูปพยัญชนะต้นซ้อน	117
รูปพยัญชนะตัวสะกด	129
รูปสระและการประสมสระ	142
การใช้รูปสระลอย	159
การใช้รูปวรรณยุกต์	160
การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ	162
อักษรวิธีพิเศษ	166

บรรณานุกรม	177
ภาคผนวก	
ก. รายละเอียดของข้อมูล	180
ข. ภาพประกอบ	191
ค. คำที่ปรากฏในจารึกอักษรธรรมลานนา พ.ศ. 2008-2422	209

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่บริเวณภาคเหนือของประเทศไทย	2
2	แผนที่แสดงบริเวณที่พบจารึกที่เก่ากว่าจารึกตัวอักษรธรรมลานนา	11
3	รูปอักษรไทยอาหม	20
4	อักษรไทลื้อ เรื่องเจ้าแสงเมือง	21
5	อักษรไทเงิน	23
6	ใบลานอักษรธรรมอีสาน เรื่องนิสัยบาเจิง อ.ด่านซ้าย จ.เลย	24
7	ตัวพิมพ์อักษรธรรมลานนา เรื่องคำความหวังส์แดงอ่อน	25
8	จารึกลานทอง วัดมหาธาตุ จ.สุโขทัย (จ.1/1919)	191
9	จารึกวัดศรีสุทรวาส อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย (จ.10/2038)	192
10	จารึกฐานพระพุทธรูป จ.เชียงราย (บ.15/2066)	193
11	ใบลานเรื่อง จักรวาทิปนี (บ.16/2081)	194
12	จารึกวัดช้างค้ำ จ.น่าน ด้านที่ 1 (จ.17/2091)	195
13	จารึกวัดช้างค้ำ จ.น่าน ด้านที่ 2 (จ.17/2091)	196
14	ใบลานเรื่อง บาลิมหาวัคค์ (บ.22/2119)	197
15	ใบลานเรื่อง เวสสันดรสมาส (บ.27/2189)	198
16	จารึกฐานโลหะปราสาท เชียงราย ด้านที่ 1,2 (จ.29/2270)	199
17	จารึกฐานโลหะปราสาท เชียงราย ด้านที่ 3,4 (จ.29/2270)	200
18	จารึกวัดพระเจ้าล้านทอง ต.เวียง จ.เชียงราย (จ.28/2269)	201
19	ใบลานเรื่อง สิริราชชาตกะ (บง30/2273)	202
20	จารึกแผ่นไม้พุทธสถาน จ.เชียงใหม่ (จ.35/2347)	203
21	ใบลานเรื่อง โครงนिरาศหริภุญชัย (บ.31/2301)	204
22	ใบลานเรื่อง กัมมวาจา (บ.36/2357)	205
23	ใบลานเรื่อง ปัญจนินาต (บ.43/2388)	206
24	จารึกศาลากลางจังหวัดน่าน จ.น่าน (จ.41/2376)	207
25	ใบลานเรื่อง นิพพานสูตร (บ.49/2425)	208

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	เปรียบเทียบรูปพยัญชนะอักษรขอม อักษรมอญ อักษรไทยสุโขทัย และอักษรธรรมลานนา 14
2	เปรียบเทียบรูปสระ อักษรขอม อักษรมอญ อักษรไทยสุโขทัย และอักษรธรรมลานนา 16
3	เปรียบเทียบรูปสระลอย รูปวรรณยุกต์ และเครื่องหมายต่างๆ อักษรขอม อักษรมอญ อักษรไทยสุโขทัย และอักษรธรรมลานนา 17
4	รูปพยัญชนะ ก 27
5	รูปพยัญชนะ ข 28
6	รูปพยัญชนะ จ 29
7	รูปพยัญชนะ ฉ 30
8	รูปพยัญชนะ ช 31
9	รูปพยัญชนะ ฌ 31
10	รูปพยัญชนะ ญ 32
11	รูปพยัญชนะ ฎ 34
12	รูปพยัญชนะ ฏ 35
13	รูปพยัญชนะ ฐ 36
14	รูปพยัญชนะ ฑ 37
15	รูปพยัญชนะ ฒ 38
16	รูปพยัญชนะ ณ 39
17	รูปพยัญชนะ ด 40
18	รูปพยัญชนะ ต 41
19	รูปพยัญชนะ ถ 42
20	รูปพยัญชนะ ฒ 43
21	รูปพยัญชนะ ฌ 44
22	รูปพยัญชนะ ฉ 45
23	รูปพยัญชนะ ช 46
24	รูปพยัญชนะ ฌ 47

25	รูปพยัญชนะ ฐ	48
26	รูปพยัญชนะ ณ	49
27	รูปพยัญชนะ บ	50
28	รูปพยัญชนะ ป	51
29	รูปพยัญชนะ ผ	52
30	รูปพยัญชนะ ฝ	53
31	รูปพยัญชนะ พ	54
32	รูปพยัญชนะ ฟ	55
33	รูปพยัญชนะ ภ	56
34	รูปพยัญชนะ ม	57
35	รูปพยัญชนะ ย	58
36	รูปพยัญชนะ ร	59
37	รูปพยัญชนะ ล	60
38	รูปพยัญชนะ ว	61
39	รูปพยัญชนะ ศ	62
40	รูปพยัญชนะ ษ	63
41	รูปพยัญชนะ ส	64
42	รูปพยัญชนะ ห	65
43	รูปพยัญชนะ ฬ	66
44	รูปพยัญชนะ อ	67
45	รูปพยัญชนะ อัย	69
46	รูปสระ อะ	70
47	รูปสระ อา	71
48	รูปสระ อิ	72
49	รูปสระ อี	73
50	รูปสระ อึ	74
51	รูปสระ อือ	74
52	รูปสระ อุ	75
53	รูปสระ อู	76
54	รูปสระ เอ	77

55	รูปสระ โอะ	77
56	รูปสระ โอ	78
57	รูปสระ ออ	79
58	รูปสระ เอีย	80
59	รูปสระ อัว	81
60	รูปสระ ไอ	82
61	รูปสระ ใอ	83
62	รูปสระ เอะ	84
63	รูปสระ แอะ	85
64	รูปสระ แอ	85
65	รูปสระ เอาะ	86
66	รูปสระ เอา	87
67	รูปสระ เอือะ	88
68	รูปสระ เอือ	89
69	รูปสระ อัวะ	90
70	รูปสระ อำ	91
71	รูปสระ เอา	91
72	รูปสระลอย อี	93
73	รูปสระลอย อือ	93
74	รูปสระลอย อุ	94
75	รูปสระลอย เอ	95
76	รูปสระลอย โอ	96
77	รูปสระลอย เอา	96
78	รูปสระลอย ฤ	97
79	รูปสระลอย ฌ	98
80	รูป นิคหิต	99
81	รูปวรรณยุกต์ เอก	100
82	รูปวรรณยุกต์ โท	101
83	รูปไม้หันอากาศ	102
84	รูปไม้หันอากาศซ้อนรูปวรรณยุกต์ โท	103

85	รูปเครื่องหมายแทนตัวสะกด ก	104
86	รูปเครื่องหมายแสดงว่าเป็นตัวสะกด	104
87	เครื่องหมายเริ่มต้นข้อความ	105
88	เครื่องหมายคั่นข้อความ	106
89	เครื่องหมายจบข้อความ	106
90	รูปตัวเลข	108-110